

Вихідні дані: Rodiuk N. Ways of Ukrainian higher education reforming in the context of eurointegration / N.Rodiuk // Ukraine – EU. Innovations in Education, Technology, Business and Law : collection of international scientific papers. – Chernihiv : CNUT, 2018. – P. 193-195.

Наталія Родюк
ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Nataliia Rodiuk
WAYS OF UKRAINIAN HIGHER EDUCATION REFORMING
IN THE CONTEXT OF EUROINTEGRATION

Розглянуто основні аспекти реформування вищих навчальних закладів освіти в Україні в умовах формування загальноєвропейського простору вищої освіти. Встановлено основні тенденції розвитку національної вищої освіти в аспекті євроінтеграції України. Обґрунтовано необхідність адаптації системи вищої освіти України до основних критеріїв та вимог, зазначених у «Болонській декларації». Визначено пріоритетні засади, на яких ґрунтується переорієнтація системи вищої освіти в контексті євроінтеграції України.

Ключові слова: реформування; вища освіта; Болонський процес; євроінтеграція; європейський освітній простір.

The main aspects of the reform of higher educational institutions in Ukraine in the conditions of formation of the pan-European space of higher education are considered. The main tendencies of the development of national higher education in the aspect of European integration of Ukraine are established. The necessity of adapting the system of higher education of Ukraine to the main criteria and requirements specified in the "Bologna Declaration" is substantiated. The priority principles on which the reorientation of the higher education system in the context of European integration of Ukraine is based are determined.

Key words: reforming; higher education; Bologna Process; European integration; European educational space.

Україна є важливим геополітичним утворенням, що знаходиться в центрі Європи, а також є невіддільною частиною системи світових, зокрема європейських, відносин. Наша держава докладає зусиль щодо подолання не лише геополітичних, а й культурних перешкод, формування демократичного європейського устрою. Україна свідомо діє в інтересах загальноєвропейської інтеграції. Входження України в європейське співтовариство неможливе без реформи національної системи вищої освіти, що має бути заснована на принципах мобільності та спрямована на сприяння працевлаштуванню випускників на внутрішньому та зовнішньому ринках праці. Метою реформування вищої освіти в Україні є побудова такої моделі навчального процесу, в якій би поєдналися кращі вітчизняні й зарубіжні традиції.

Особливо гостро проблема якості освіти в Україні постає у зв'язку з системою пріоритетів, що мають бути впроваджені в освітній процес. Вони заключаються у важливості соціального, економічного й інформаційного значення сучасної освіти. Зазначимо основні з них: по-перше, необхідність здобуття якісної освіти для кожної людини; по-друге, відповідність української освіти світовим стандартам; по-третє, можливість навчання найбільш інтелектуальної молоді в авторитетних вищих навчальних закладах не лише України, а й світу для отримання сучасних знань та високого рівня освіти та застосування своїх знань для розвитку України; по-четверте, надання знань, навичок і компетенцій, необхідних для успішної економічної діяльності країни.

Актуальність проблеми зумовлена потребою пристосування системи вищої освіти та професійної підготовки фахівців до динамічних змін у сучасному глобалізованому світі. Трансформація освіти у бік суттєвих соціокультурних факторів інформаційного суспільства вимагає відповідних змін в організації системи вищої освіти.

Поступ у бік глобалізаційних змін в освіті розпочався з документа під назвою «Болонська декларація», яким було започатковано кардинальні зміни в розвитку європейської вищої школи. Країни-учасниці цього процесу в червні 1999 року узгодили спільні вимоги, критерії та стандарти національних систем вищої освіти і домовилися про створення єдиного європейського освітнього та наукового простору. Основними критеріями були єдині вимоги до визнання дипломів про освіту, працевлаштування та мобільності громадян, що повинно істотно підвищити конкурентоспроможність європейського ринку праці й освітніх послуг. Україна офіційно приєдналася до Болонського процесу на зустрічі міністрів освіти 45 країн у норвезькому місті Бергені у травні 2005 року.

Незважаючи на достатню кількість наукових публікацій щодо євроінтеграції вищої системи освіти нашої країни, сьогодні потребують подальшого аналізу проблеми реформування та ефективного її функціонування в умовах інформаційного простору. Приєднання України до Болонського процесу, переорієнтація вітчизняної системи вищої освіти на європейські освітні стандарти зумовили необхідність висвітлення основних чинників реформування системи вищої освіти.

Інформаційне суспільство, тобто суспільство знань, потребує якісно іншої освіти, а тому зумовлює перебудову освітніх систем, їх модернізацію відповідно до глобалізаційних викликів часу [3]. Отже, важливим фактором сьогодення для більшості країн світу є потреба трансформації усталеної освітньої моделі у бік моделі інноваційної, мета якої, на думку Е.Тоффлера, полягає в розвитку здібностей людини швидко й раціонально адаптуватися до мінливих умов сучасності [4, с. 449]. Тобто інформація як така перестала бути цінністю з появою інноваційних розробок в галузі високих технологій. Справжньою цінністю все більше стає здатність виокремити потрібну в потоці інформації, яку отримує сучасна людина. Завданням вищої школи як соціального інституту є адаптація до навколишнього соціального середовища та професійна самореалізація випускника. Зокрема, ідеться про створення такої системи вищої освіти, яка б могла адекватно і миттєво реагувати на зміни на ринку праці, бути сучасною та якісною, а також мати практичну направленість.

Особливістю сучасного стану української освіти є нагальна потреба її подальшої розбудови за умови складної ситуації в економічній та духовній сферах. Не зважаючи на участь України в Болонському процесі, існує низка внутрішніх проблем освіти, як-от [2, с. 3]: невідповідність структури освіти та її змісту потребам ринкової економіки; недостатність фінансування; низький рівень комп'ютеризації та використання сучасних інформаційних та мережевих технологій у навчанні; недостатність гарантій якості освіти; посилення тенденцій нерівноправності в одержанні освіти; необхідність адаптації вітчизняної системи освіти до європейського освітнього простору.

Сучасний стан ринку праці вимагає від ВНЗ підготовку фахівців нової якості – здатних креативно мислити, швидко орієнтуватися в насиченому інформаційному просторі, приймати нестандартні рішення, вчитися і розвиватися протягом усього життя, а головне – залишатися патріотами України.

Реформування вищої освіти України, як відомо, ґрунтується на таких засадах: по-перше, це національна ідея вищої освіти, зміст якої полягає у збереженні і примноженні національних освітніх традицій; по-друге, розвиток вищої освіти повинен підпорядковуватись законам ринкової економіки; по-третє, розвиток вищої освіти слід розглядати в контексті тенденцій розвитку європейських освітніх систем. Зокрема, привести законодавчу і нормативно-правову базу вищої освіти України до світових вимог, відповідно структурувати систему вищої освіти та її складові, упорядкувати перелік спеціальностей, переглянути зміст вищої освіти; забезпечити інформатизацію навчального процесу та доступ до міжнародних інформаційних систем у вищій школі.

Необхідно не лише орієнтуватись на ринкові спеціальності, але й наповнити зміст освіти новітніми матеріалами, запровадити сучасні технології навчання з високим рівнем інформатизації навчального процесу [2, с. 3-4].

Отже, зважаючи на стратегічні пріоритети розвитку держави, інтеграція вищої освіти до європейського освітнього простору також стає стратегічно обумовленою і закономірною.

Список використаних джерел

1. *Артёмов І.В.* Європейська інтеграція України: стан, проблеми, перспективи : зб. наук. Статей / І.В. Артёмов. – Ужгород : ПП «АУТДОР-ШАРК», 2014. – 452 с.

2. *Інтеграція в європейській освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи* : монографія / за заг. ред. Ф.Г. Ващука. – Ужгород : ЗакДУ, 2011. – 560 с. – (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип. 16).

3. *Пашков В.* Модернізація системи вищої освіти України в контексті становлення інформаційного суспільства та євроінтеграційного поступу – [Електронний ресурс] / В.Пашков. – Режим доступу: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp2/filosofia/pashkov.pdf.

4. *Тоффлер Э.* Шок будущего / Э. Тоффлер. – М. : Издательство АСТ, 2004. – 560 с.

Родюк Наталія Юрїївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (вул. Острозька, 32, Вінниця, 21001, Україна).

Rodiuk Nataliia – PhD in Philology, Associate Professor of Pre-school and Primary Education Department, Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynsky (32 Ostrozkogo Str., 21001 Vinnytsia, Ukraine).

E-mail: nrodiuk@ukr.net

Наталья Родюк

ПУТИ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ В КОНТЕКСТЕ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

Рассмотрены основные аспекты реформирования высших учебных заведений в Украине в условиях формирования общеевропейского пространства высшего образования. Установлены основные тенденции развития национального высшего образования в аспекте евроинтеграции Украины. Обоснована необходимость адаптации системы высшего образования Украины к основным критериям и требованиям, указанным в «Болонской декларации». Определены приоритетные принципы, на которых основывается переориентация системы высшего образования в контексте евроинтеграции Украины.

Ключевые слова: реформирование; высшее образование; Болонский процесс; евроинтеграция; европейское образовательное пространство.